

податків, а саме: податки – це обов’язкові платежі на користь держави, як плата за її послуги, що стягуються шляхом перерозподілу національного доходу у примусовому порядку через уповноважені податкові органи та дозволяють ефективно функціонувати державному апарату управління.

Значення податків дійсно важливе для функціонування держави, як єдиного адміністративно-господарського механізму. Як свідчить історія, не одна держава не змогла обійтися у своєму розвитку без податків, оскільки її функціонування у будь-якому випадку потребує певних фінансових ресурсів, які можуть бути зібрані тільки через податки. Виходячи з цього, розмір коштів, що має бути стягнутий у вигляді податків, на пряму залежить від тих видатків, які фінансує держава (освіта, наука, медицина, оборона, охорона громадського порядку, управління, спорт, культура, мистецтво тощо). Відповідно, чим більше функцій виконує держава, тим більше вона має справляти сум податків.

Отже, податки є основним атрибутом фінансових відносин у взаємодії її органів управління та населення з приводу отримання від держави певних благ та забезпечення можливості виконання державою своїх функцій. Відповідно до масштабів таких функцій у кожній державі може сформуватися власна модель податкової системи, яка включає методи та об’єкти оподаткування, види та ставки податків, строки їх сплати тощо.

Використані джерела

1. Макконел К. Р. Брю С. Л. Экономикс: Принципы, проблемы и политика / пер. с англ. М. : Республика, 1992. 399 с.
2. Милль Дж. С. Основы политической экономии: в 3 т. Т. 3: Влияние общественного развития на производство и распределение. М. : Прогресс, 1981. 448 с.
3. Опарін В. М. Фінансова система України (теоретико-методологічні аспекти): Монографія. К.: КНЕУ, 2005. 240 с.
4. Соколовська А. М. Податкова політика в Україні у контексті її впливу на розвиток економіки / А. М. Соколовська // Фінанси України. 2006. № 9. С. 65–81.
5. Федосов В. М. Современный капитализм и налоги. К.: Вищ. шк., 1987. 128 с.

Островська Катерина

Тернопільський національний економічний університет
(науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу Здреник В.С.)

ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

З метою успішного функціонування підприємства, підвищення рівня його рентабельності, збереження й збільшення активів необхідний налагоджений механізм управління. На сучасному етапі економічного розвитку підприємства мають потребу також і у дієвому та ефективному економічному механізмі

управління якістю. Це пояснюється необхідністю розвитку конкурентоспроможності продукції підприємства на сучасному ринку. Актуальність обґрунтування загальної системи управління якістю обумовлена не тільки необхідністю вдосконалення самої системи, її організації, стандартизації, методичного обґрунтування процесу управління якістю, а й, зокрема, складністю самого функціонування економічного механізму управління якістю на підприємстві [1].

У науковій літературі під економічним механізмом розуміється система способів, методів, важелів, інструментів впливу на об'єкт управління для досягнення поставлених цілей, формування якого не є повністю підконтрольне суб'єкту управління, адже більшість його елементів утворюються під впливом ринку, держави та враховують об'єктивні економічні закони [3].

Стосовно управління якістю економічний механізм розглядають як комплекс взаємопов'язаних організаційних, економічних, адміністративно-правових та інших важелів і методів цілеспрямованого впливу на об'єкт управління для забезпечення ефективного функціонування системи управління якістю [4].

Економічний механізм управління якістю підприємства є взаємообумовленою і взаємодоповнюючою системою нормативно-правових, технологічних, виробничих, організаційних, фінансових, метрологічних ланок і елементів суб'єкта господарювання. На рисунку 1 наведена схема економічного механізму управління якістю.

Центром механізму є орган управління якістю, який здійснює планування, стимулювання і контроль базуючись на принципах управління якістю, методах, стандартах (ДСТУ, ТУ, ISO) та інших нормативно-технічних документах. Важливим елементом є економічні і правові важелі та стимули, які впливають на об'єкт управління і забезпечують відповідне регулювання якості. Основу функціонування даного механізму становить націленість системи управління на кінцевий результат, приймання та здачу готової продукції на склад або безпосередньо замовнику. Такий механізм гарантує надійний вплив на систему управління якістю, приводить її у дію, забезпечує ефективне функціонування для досягнення кінцевих результатів з найменшими витратами ресурсів.

На рівні організації механізм управління якістю реалізується через інструментарій загального, спеціального та забезпечуючого характеру.

Загальними інструментами управління якістю є:

- прогнозування і планування технічного рівня виробництва та якості;
- контроль якості;
- облік і аналіз зміни рівня якості;

- стимулювання і відповідальність за якість.

Спеціальний інструментарій включає:

- стандартизацію, випробування;
- профілактику браку;
- атестацію та сертифікацію продукції.

До складу забезпечуючого інструментарію відноситься:

- правове забезпечення управління якістю;
- інформаційне забезпечення управління якістю;
- матеріально-ресурсне забезпечення управління якістю;
- метрологічне забезпечення управління якістю;
- кадрове забезпечення управління якістю;
- організаційне забезпечення управління якістю;
- технологічне забезпечення управління якістю;
- фінансове забезпечення управління якістю [2].

Ефективне функціонування економічного механізму управління якістю виробничої діяльності підприємства виявляється, насамперед, у створенні якісної продукції, встановленні гарантованої системи виявлення, виправлення та запобігання браку. Внаслідок зменшення невиробничих і невиправданих витрат на брак та недоброякісну роботу спостерігається підвищення рентабельності підприємства. Однак це не є основною метою економічного механізму управління якістю виробничої діяльності суб'єкта господарювання.

Кінцевим результатом функціонування економічного механізму управління якістю варто вважати досягнення відповідного критерію, у якому найбільше зацікавлено сучасне суспільство. Цей критерій – це не рівень виробництва, не рівень споживання і, навіть, не рівень доходів населення. Таким показником слугує універсальний критерій, який є кінцевою метою будь-якого еволюційного розвитку цивілізованого суспільства – це рівень якості життя.

Використані джерела

1. Здренник В.С. Організаційні засади внутрішнього контролю за фінансовими вкладками. Регіональна бізнес-економіка та управління : науковий, виробничо-практичний журнал. Вінниця : Вінпринт, 2014. № 4(44). С. 122-130.
2. Попович Т.М. Управління якістю: навч. посіб. Тернопіль : Крок, 2013. 320с.
3. Саєнко М.Г. Внутрішній економічний механізм підприємства: курс лекцій. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/487> (дата звернення: 29.09.2019).
4. Сисоєв В. В. Менеджмент якості : конспект лекцій для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» спеціалізації «Менеджмент підприємств та організацій» першого (бакалаврського) рівня / укладач В.В. Сисоєв. Харків : НТУ «ХПІ», 2018. 102 с.